

**1. Сары төсле — бал кебек,
Ак чуклары — кар кебек.**

**Әллә ничә авыруга
Файдасы бар, эч белеп.**

**2. Сары эшләпә кигәннәр,
Жем-жем итә күзләре,
Гел кояшка карганга,
Кояш төсле йөзләре.**

**3. Кукрәгемә кадыйм – димә,
Сабакта очлы угым.
Өзәргә теләсәң әгәр,
Чәнчеп алырмын кулын.**

**4. Таяк,
Таяк өстендә маяк;
Маяк өстендә кибет,
Кибет эчендә дүр мең егет.**

Чәчәк һәм аның ТӨЗЕЛЕШЕ

Максат: ябык орлыклыларның генератив органы буларак, чәчәк турында белемнәр формалаштыру.

Бурычлар: чәчәкнең төзелеше белән танышу; ике жәнесте һәм аерым жәнесте, чәчәк формуласы турында төшенчә бирү.

Дәрестең тибы: яңа белемнәр формалаштыру дәресе.

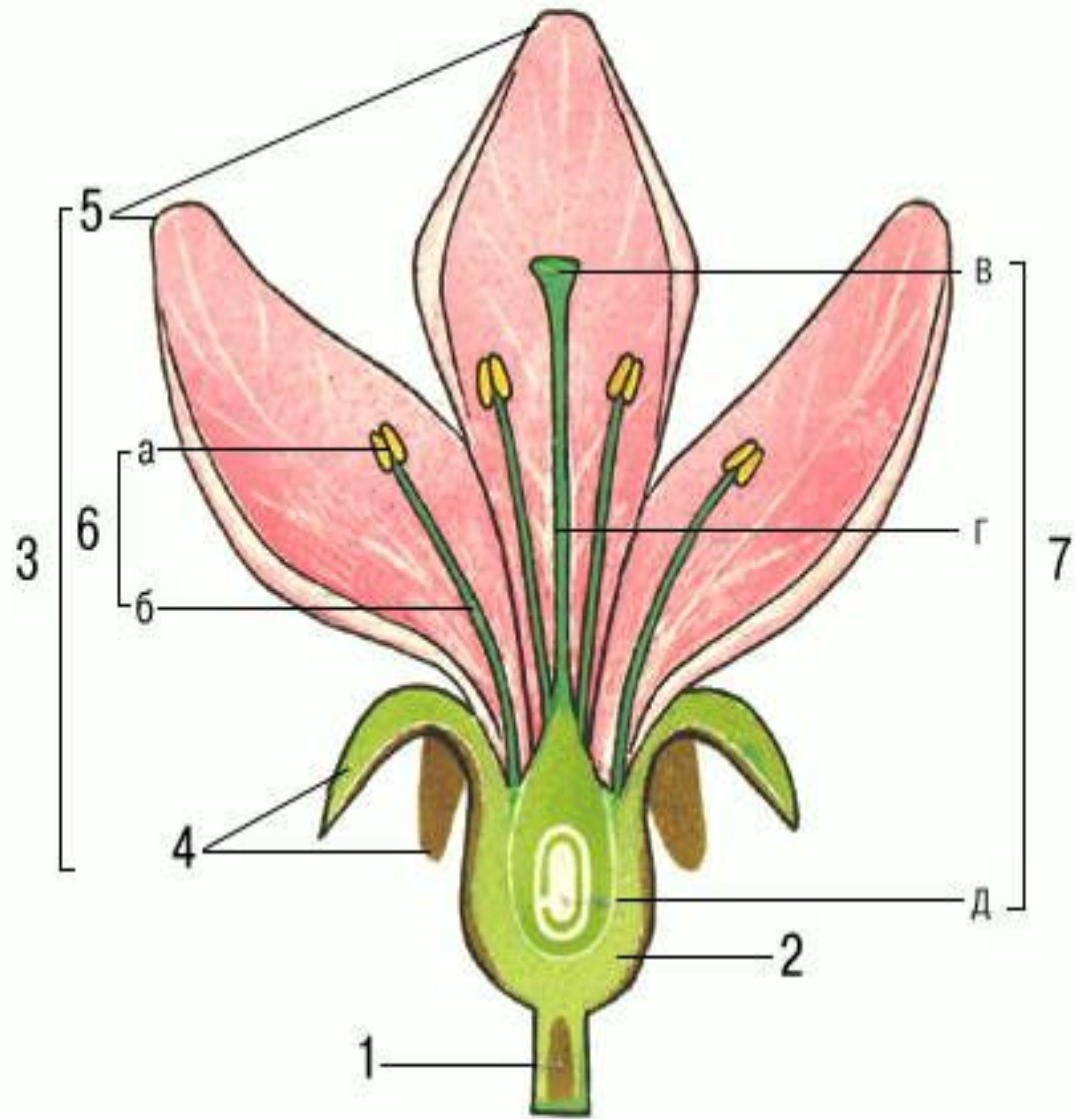

МБГБУ “Азалак төп гомуми белем бирү мәктәбе”нең
биология укытучысы Мубаракшина Лиюзә Сәгыйрь
КЫЗЫ

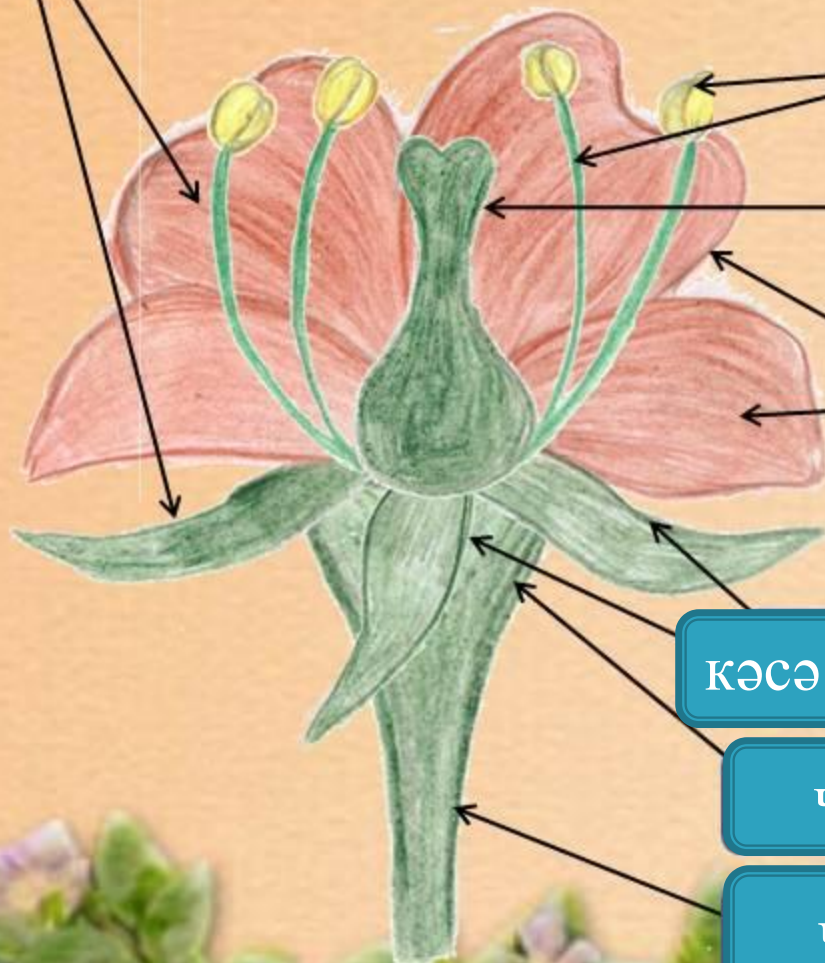
Чэчэк – орлыктан үрчү өчен хезмэт итэ торган, үзгэргэн кыскарган бэбэк. Чэчэк – чэчэк бөресеннэн барлыкка килэ. Анда серкэлөнү, аталану, яралгы барлыкка килү, орлык һәм жимеш ясалу бара.

Чәчәк төзелеше

чәчәк тирәлеге

серкәч

жимешлек

таж
яфракчыгы

кәсә яфракчыклары

чәчәк түшәге

чәчәк сабы

Чәчәкнең
төп
өлешләре

таж

кәсә

Лепесток венчика

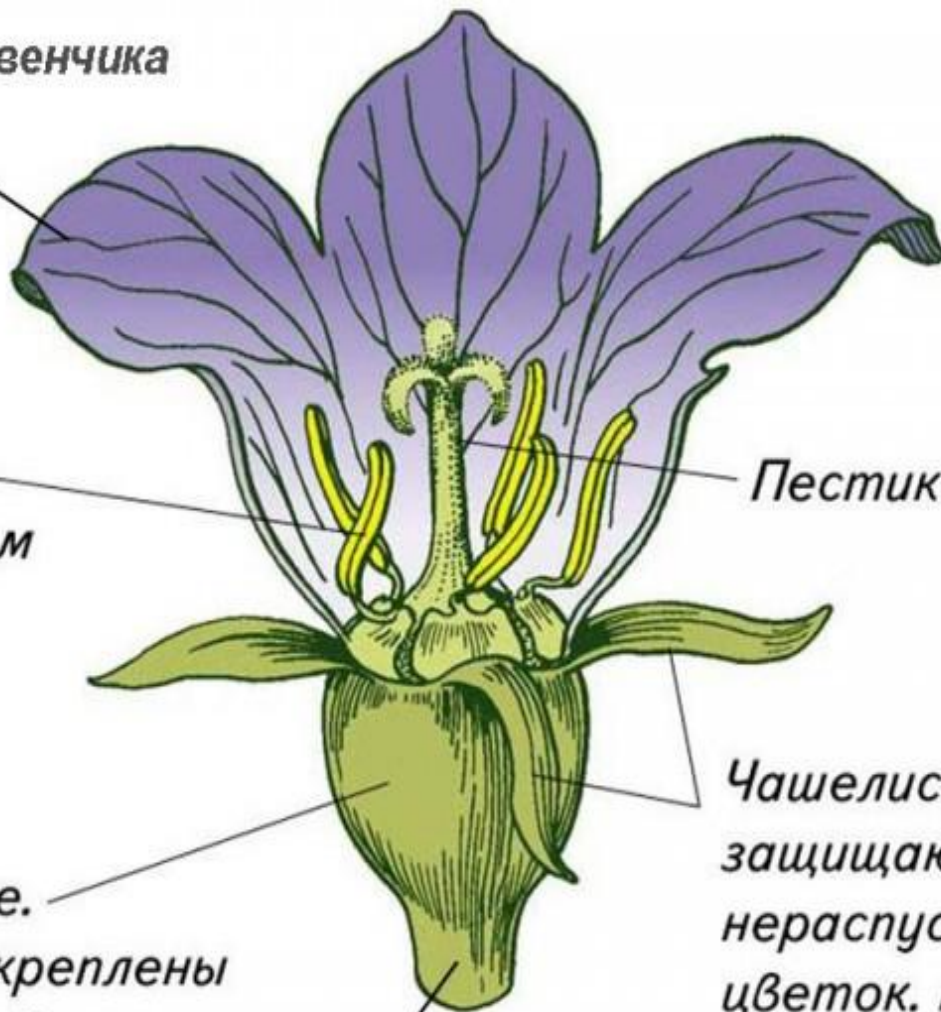
Тычинка
с пыльником

Пестик

Цветоложе.
К нему прикреплены
все части цветка.

цветоножка

Чашелистики
защищают
нераспустившийся
цветок. Все
чашелистики
вместе составляют
чашечку.

Чәчәк тирәлеге

гади

ике катлы

Таж

аерчалы

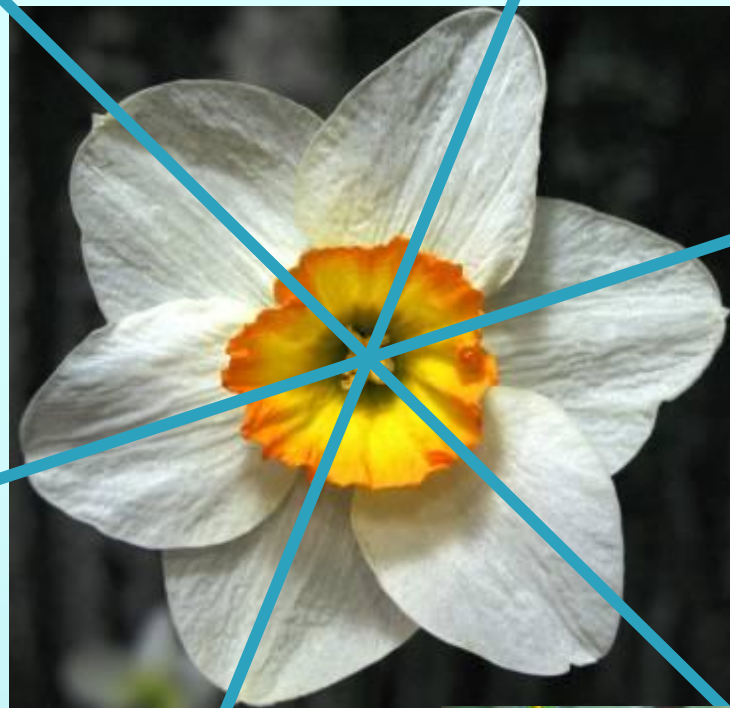
тоташ

Функциясе: бөжәкләрне жәлеп итү

Чәчәк төрләре

төзек булмаган

төзек

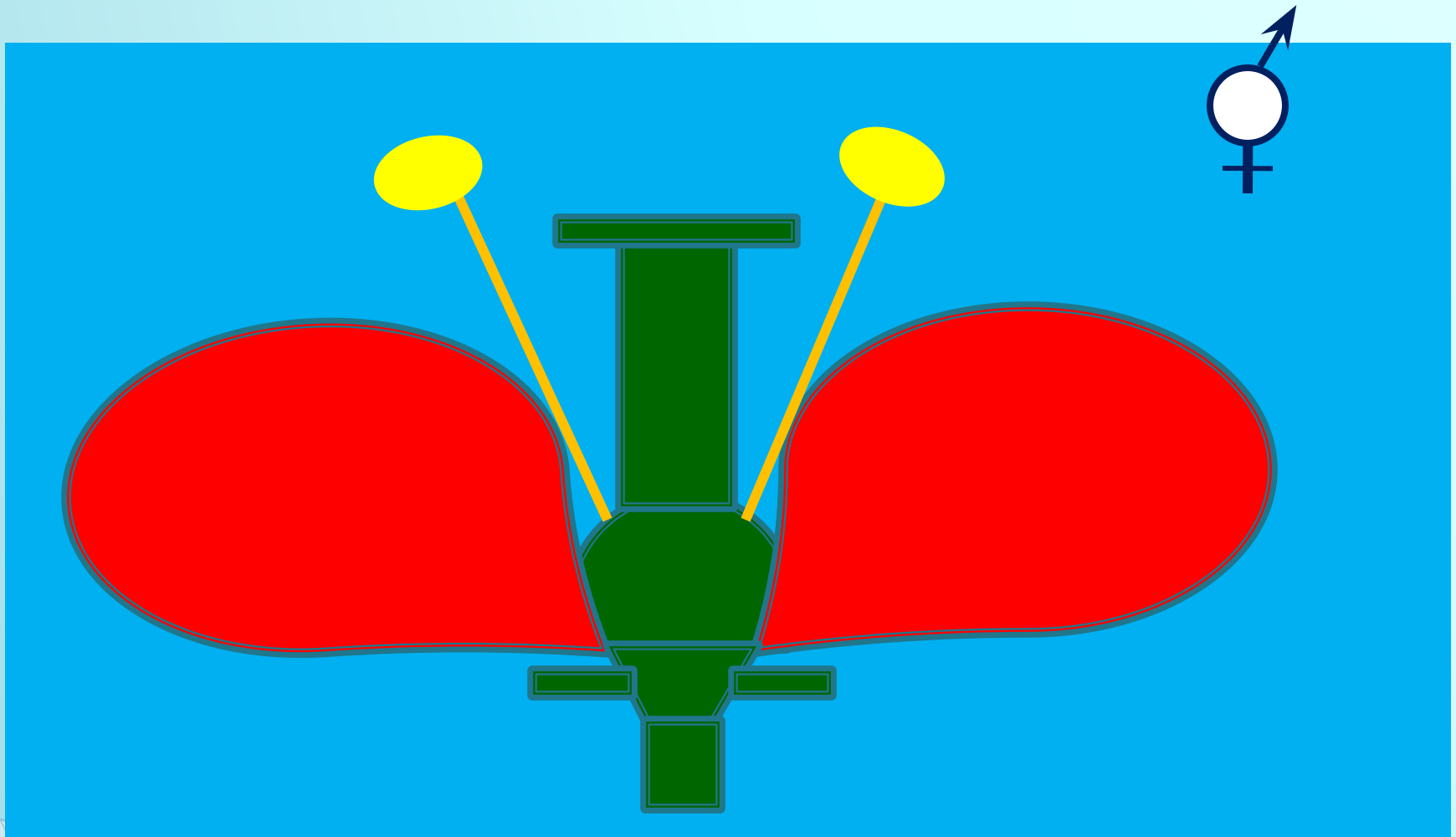
Ике төрле җенесле чәчәкләр

җимешлекле

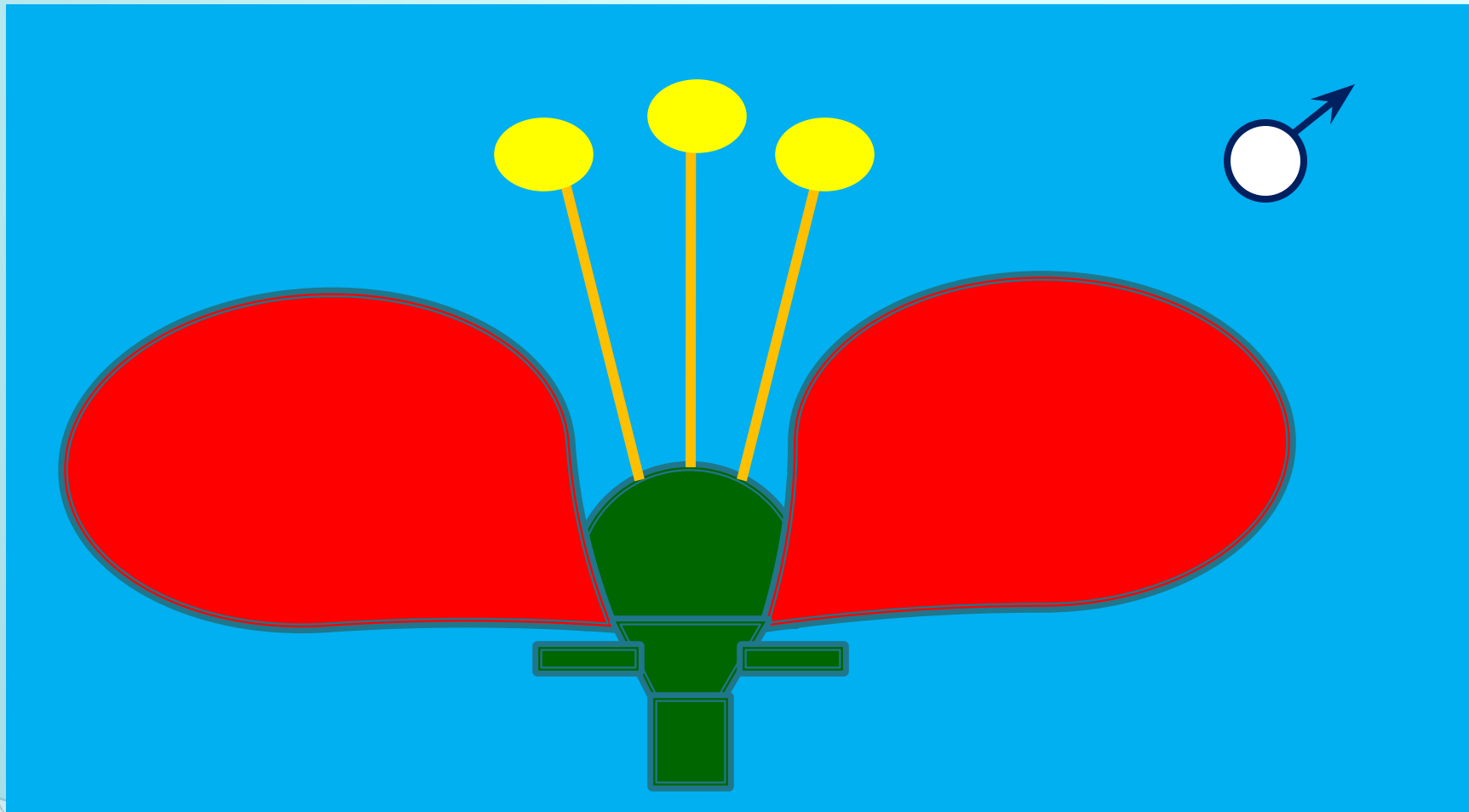
серкәле

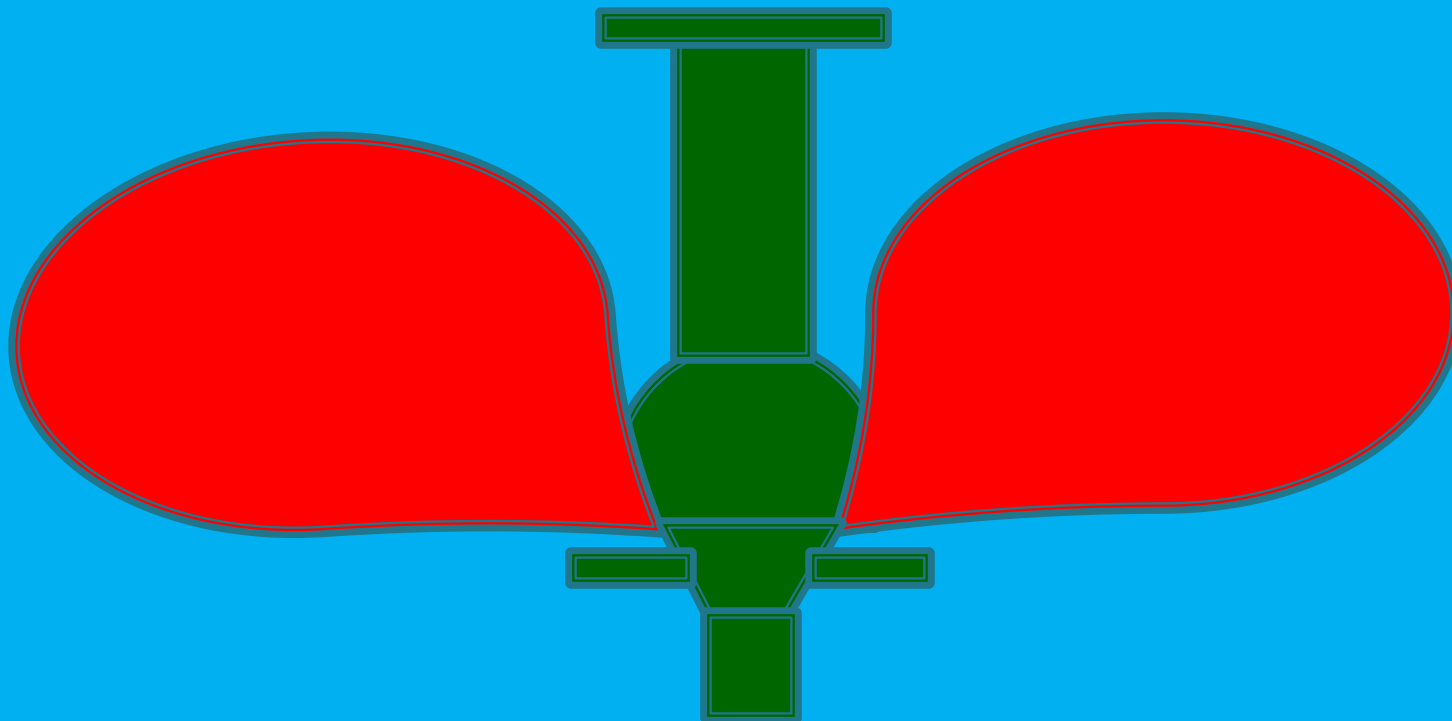
Ике жөнөсүлө чөчөклөр

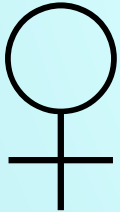
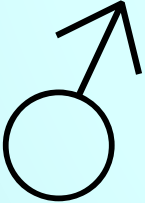
Серкәчле чәчәкләр

Жимешлекле чәчәкләр

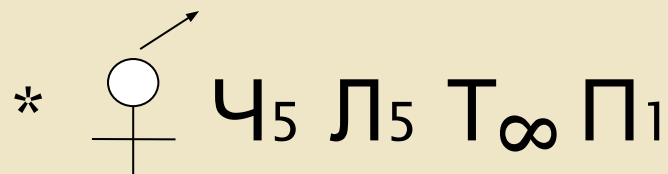

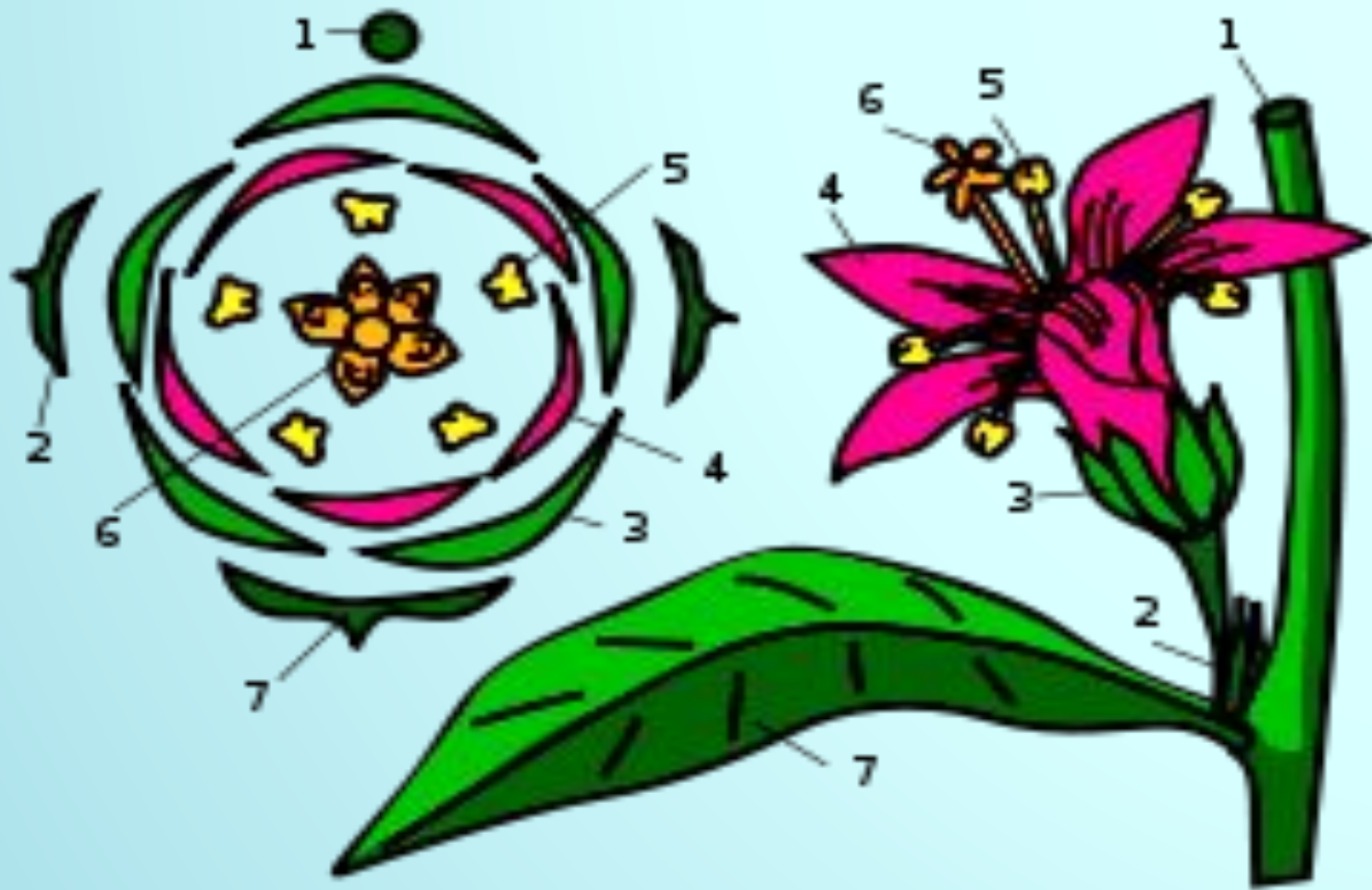
Чәчәк формуласы язу

			
Төзек булмаган	Төзек чәчәк	Ана чәчәк	Ата чәчәк
К	Т	С	Ж
Кәсә яфрагы	Таж яфрагы	серкәч	жимешлек

Цветок вишни

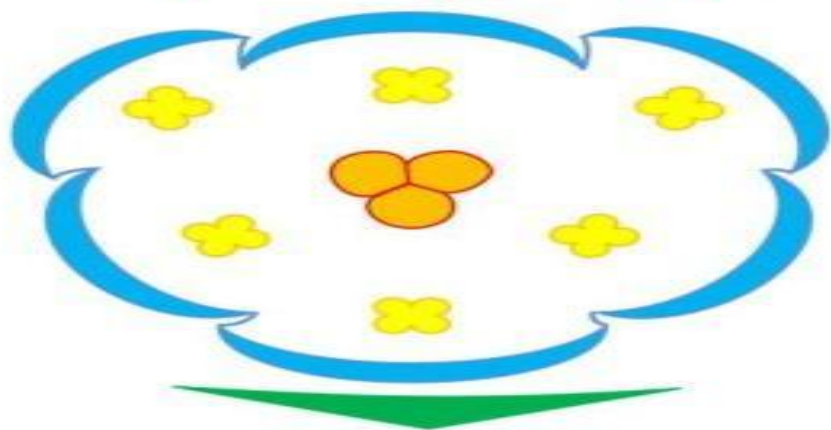

Чэчэк диаграммасы: 1 - чэчэк сабагы, 2 - чэчэк түшэге, 3- кэсэ яфрагы, 4 - таж яфрагы, 5 - серкэчлэр, 6 - жимешлек, 7 - яфрак.

Примеры диаграммы цветка

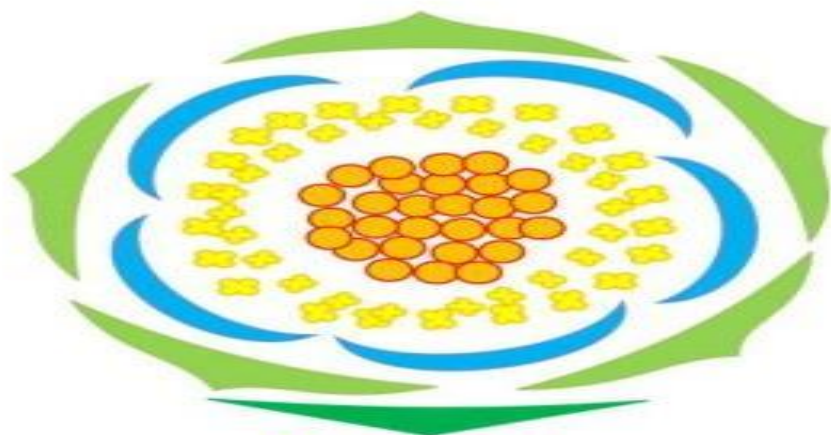
*O₍₆₎T₃₊₃P₍₃₎

ландыш

*Ч₅Л₍₅₎Т₅П₃

колокольчик

*Ч₅Л₅Т_∞П_∞

лютик

↑Ч₍₅₎Л₍₂₎₊₂₊₁Т₍₉₎₊₁П₁

горох

Сул һәм уң яктагы турыпочмакларны дәрәс итеп уклар белән тоташтырыгыз

*Чәчәкнең төп
өлешләре*

*Чәчәк
тирәлегә*

Жимешлек

Серкәчләр

Кәсә яфракчыклары

Жимешлек баганасы

*Серкәчләр һәм
жимешлек*

Таж яфракчыклары

Жимшән

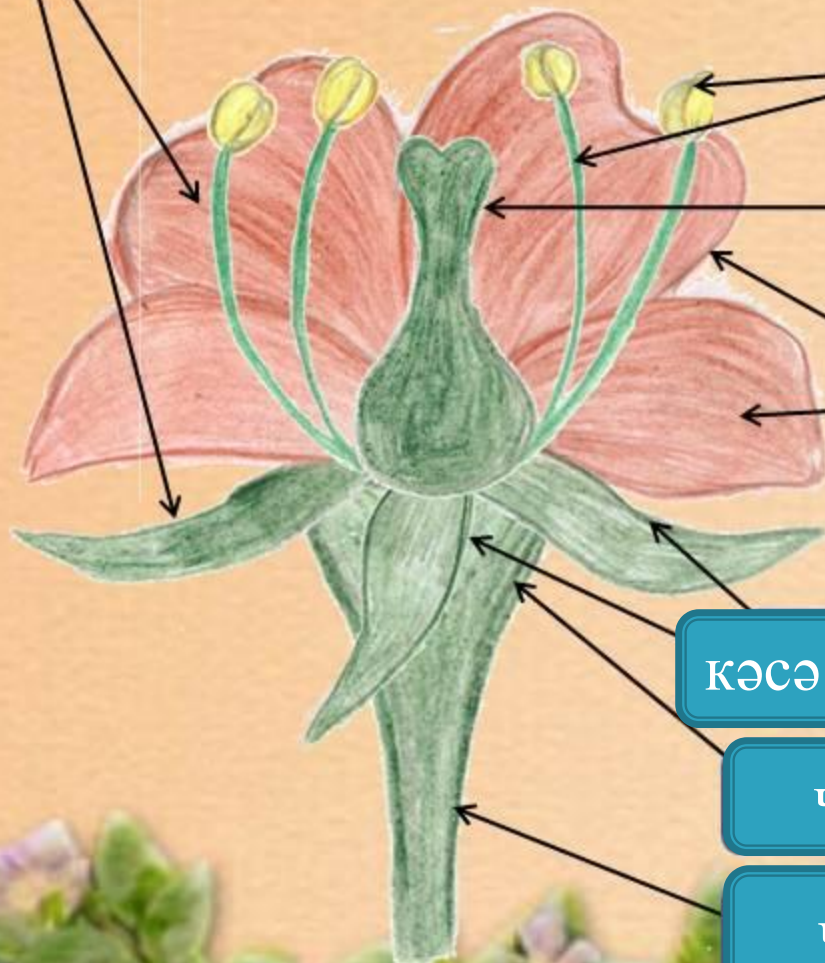
Серкәлек

Серкәч жебе

Жимешлек авызчыгы

Чәчәк төзелеше

чәчәк тирәлеге

серкәч

жимешлек

таж
яфракчыгы

Чәчәкнең
төп
өлешләре

таж

кәсә яфракчыклары

кәсә

чәчәк түшәге

чәчәк сабы

Дорслеген тикшерезез

Нормалар –

0-1 хата – «5»

2-3 хата – «4»

4-5 хата – «3»

Ребуслар чишу

ЛАН

М=Д

РО

Ч=М

ӨЙ ЭШЕ

1. Дәреслектән п.11 укырга, кагыйдәләрне ятларга.
2. Чәчәкләр турында табышмаклар язып килергә.
3. “Иң-иң чәчәкләр” турында кызыклы фактлар әзерләргә.

Миңа күңелсез,
мин барысын да
аңлап бетермәдем

Мин шат, мин
барысын да аңладым